

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 300.

Felolós szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

A vörös rémnapokból.

Írta:

Szekely Vladimír rendőrfőtanácsos

1. Szamuely hóhérai.

Fárasztó munka lenne összeszámolni és annak utánajárni, hány ezer ember halt meg Szamuely Tibor miatt Magyarországon a kinok kinyájával. Hat állandó hóhért foglalkoztatott ez a bestia. Erdemes lesz a nevüket ideiktatni: Kerekes (Kohn) Arpád, Spring Leó, Balkó Illés, Dénes György, Kádár Gusztáv, Soór Dénes.

Rekordhóhér Kerekes (Kohn) Arpád volt. Több mint hétésszáz akasztás szárad a kezén. Könnyedén, szemrebbelés nélkül végezte a munkát.

Egy kalocsai 17 éves lánykától kérdezte:

— Akarsz-e, babám, akasztást látni?

— Nem, nem! — tiltakozott ijedten a kis lány.

— Rendben van, nem is fogsz látni.

Kiszurta szeméit és csak azután akasztotta föl.

2. Százhulla — nulla hulla.

Weisz politikai megbízott elvtárs egyszer két elfogott tisztet a főkapitány előszobájában minden szó nélkül orozva lelőtt.

A proletárhős módfelett meglehetősen elégedve diadalával, mert másnap megfelelő helyesírási hibákkal az I. kerületi vörös őrség zászlóaljának napiparancsot szerkesztett, melyben dicsekedve mondotta el, miként sikerült két gaz ellenforradalmárt a másvilágra küldeni. A napiparancs a következő épületes sorokkal végződött:

„Tudják meg, elvtársak, hogy az elv a fő, azt tartásatok és védjétek meg, mert száz hulla, nulla hulla.“

A költői lendületű férfi azóta már lakat alatt van és elvét majd rajta fogja kipróbálni az igazságszolgáltatás.

A trónörökös utazása Zágrábba és Laibachba.

Zágráb, szept. 18. Minthogy Sándor régens és trónörökös zágrábi utazása végképpen el van határozva, még pedig úgy, hogy október 3-án érkezik Zágrábba, — fogadására a város már megtette az ünnepélyes előkészületeket. Szkulja polgármester különösen fényessé akarja tenni a bevonulást: az egész várost földszitlik és este kivilágítják. Azt hiszik, hogy a trónörökös két napig marad Zágrában, onnan pedig folytatja útját Laibachba.

Miért mondott le a Davidovics-kormány.

Szűzféle verő kering azóta, amióta a Davidovics-kormány lemondott. Bizonyos, hogy mindenütt nagy fellübbést kellett a váratlan kormányváltás, mely ha Romániában, avagy Cseh-szlovák államban következett volna be, egy cseppet sem esedékes senki, mert ez az ottani viszonyokból következik.

A fantázia torzszülöttei, az ominózus hírek mindenütt szájkapnak és sokkal gyorsabban elterjednek a népretegekben, mint a valóság. A Davidovics-kabinetről senki sem mondhatja, hogy nem a nép akarata folytán alakult. Tiszán nacionális alapon épült fel és éppen azért hagyta el a helyét, mivel az utóbbi időben vesztélyeztetettnek látta a nép érdekeit. Nem pusztán területi kérdések okozták a válságot; emiatt nem bukhatnék meg ily kormány, hanem főképp az elsimíthatatlan nacionális ellentétet következtében határozták el magukat a kormányfők a lemondásra.

Kereskedelmi szerződés Román és Jugoszlávia közt

Belgrád, szept. 18. Románia és Jugoszlávia között kereskedelmi szerződés jött létre, a két ország különféle termékeinek kölcsönös kivitelére vonatkozóan.

A délszláv állam kötelezi magát arra, hogy Romániának nagyon rövid időn belül 1000 vagon kukoricát szállít, vagonként 5500 frankos árban (métermázsája kb. 300 K); ad ezenkívül tetemes mennyiségű hájat, szalonnát, élősertést, turót, tanint és kénsavat. Ezek ellenében kap Romániától megfelelő értékű benzint, petróleumot stb.

Jelentik továbbá, hogy teljes egyetértés jött létre a Romániával való kereskedelmi összeköttetés tekintetében és ezt az egyetértést nem sokára végleges szerződésbe fogják foglalni. Görögországgal már fennáll ilyen szerződés.

Nyomdássztrájk Budapesten.

Bécs, szept. 18. Budapesten még egyre tart a pénzen-szitott nyomdássztrájk. A sztrájk főképpen a Friedrich-kormány ellen irányul és kiderült, hogy a pesti zsidó tüke nagy szerepet játszik benne. A pesti zsidók különben minden alkalmat megragadnak, hogy a kimondottan keresztény irányzatot letörjék. Ugy a városban, mint a vidéken titkos propagandát szerveztek. Vidéken, még egyes megszállott területeken is, tendenciózusan elferdítették egyes sajtóorgánomokkal az igazságot és folyton támadják a keresztény magyar kormányt. — A magyar kormány hivatalos lapját a sztrájk következtében a műegyetem hallgatói szedik.

Bunyevác küldöttség Belgrádban.

A Neven 209. számában olvassuk a következőket:

„Amint értesülünk, a legközelebbi idő alatt népküldöttség megy Belgrádba, hogy kifejtse a bunyevácok elkeseredését, akik az utolsó hetekben majdnem többet szenvedtek és voltak kénytelenek tűrni, mint a magyarok idejében. Egyéb kérések között felvilágosítást fognak követelni arra nézve, miért nem fogadtatnak el ennek a városnak a javaslatai, úgy amint azt a szlávság kéri és követeli, — miért nem történik semmi a közrend és nyugalom fenntartása dolgában, — miért nem segítenek azon, hogy ne öljenek meg mindennap legalább egy bunyevácot, — miért van nyitva a minisztériumban egy biztornál az ajtó itteni ellenségeink és egyben az egész szlávság ellenségei előtt. A küldöttség képviselni fogja az egész bunyevác fajt és mint ilyen, nem fog engedni jogaitól egy betűt sem. Reméljük, hogy Belgrádban belátják követeléseink igazságát és átengedik nekünk ama dolgok megoldását, amelyekben kizáróan mi vagyunk illetékesek, mert mi ismerjük legjobban a mi körülményeinket.“

Olaszországban is kormányválság veszélye fenyeget.

Zágráb, szept. 18. Az olasz kormányválság is küszöbön van. Orlandóék szerepe, amely nem valami dicsteljes, vége felé jár. Miután a nép is belátta, hogy a kormányférfiak csak agitálni tudnak, miközben üres ígérekkel kecsegtetnek, melyek megvalósulás hasztalan várnak, — erősen követelik az Orlandó-kabinet távozását. Maga a nép sohasem adott hitelt a szép meséknek. A rengeteg adótehert, az örökös fegyverkezést végre már az olasz nép is meguntta.

Makói élet . . .

....

Jajveszékelés, káromkodás, zenobona veri fel naponként a vöröshagymaország fővárosának fenéséges nyugalmát. Ott, ahol még egy év előtt a nyugodt megértés tanyázott, ott ma a nyers erőszak uralkodik. Állig felfegyverzett egyenruhás rablók járják be a várost s katonai hatalom őrve alatt kifosztják a szegényeket és gazdagokat is egyaránt. Jaj annak, aki panaszkodik vagy jajgatni mer, azt rögtön einemítja a vád amugy Isten igazában, feltámadás előtt aligha nyílik zokszóra az ajka. Az „olcsó“ buzáért, lábasjóságokért s gyümölcsért ütegekkel fizetnek a románok, hiszen az ilyen hitvány szolgálja nép, mint amia elő a magyar, amely mindig idegen hatalom érdekében dolgozott s hajította igába pártos fejét, nem érdemel mást, mint üteget. Ez a megszálló románság közmegegyezése. Ezen az alapon fosztják ki és szípolozzák ki a népet, amely némán, báránytürellemmel hagyja lenyuztatni a bőrét, mindössze csak annyit jegyez meg nagy keservesen, hogy mégis csak emberségesebb emberek ezek a románok az eszeveszett kommunistáknál, akik amellet, hogy elrabolták az utolsó kukoricaszemet a szegény földművelő hambarájából, egy fia baromfit sem hagytak a házául, a riskát is elhajtották, ez mind nem volt elég, embervérre szomjaztak, tétovázás nélkül magasztalták fel a kifosztott gazdát a háza előtti fára. A román egyelőre megelégszik a gazdag zsákmánnyal is, sokkal számítóbb, mintsem hogy kiöntse az áldozata vérért, kitől máhez egy évre is szeretne valamit „rekvirálni“.

Igy hát jámbor és végtelenül kedves képet vág a makói gazda, amikor váratlanul beállít a portájára néhány román katona s nagy dölyfösen bejelentik a rekvirálást, ez annyit jelent, hogy add el a szék, a kő, a fát, a székelyes vizet, kivéve azt az élelmiszert, amit elrejtett. A rekvirációk azután kocsira rakják a sok jót s durva szitkozódással köszönik meg a megrémült ház népének a rejtett nagy áldozatkésztséget; azok pedig addig hajbókolnak, amíg el nem tűntek a kellemetlen vendégek a láthatárról, azután éled csak fel a virtus, a nők csak akkor fognak hozzá az éktelen jajveszékeléshez, amikor elszállt a fejük felül a veszedelem. Végre mégis megnyugodnak, mivel megkegyelmeztek az életüknek... Ilyen meghunyászkodó néppé fajult el a Károlyi féle tigrishad, az ősi erénynek már se híre, se hamva? Miába csak ellobbant a szalmaláng s úgy látszik, hogy még csak egy parányi zsarátnok sem maradt meg belőle, melyből új tüzet lehetne szítani. Beállt a csüggedés. — Ez jellemzi ma Makó népét, beszéli egy menekülő; de egyúttal ily szomorú képek tárulnak elénk mindenütt lélekölő tespedés ejtette béklyóba az embereket, csak az egyéni élet az, amihez ragaszkodnak, az teljesen mellékes, hogy dicstelen e az vagy még a lealázobbnál is szegényteljesebb, csak élni, helyesebben tengődni, ez ma a szomorú jelszó...

Megállapították a gázvilágítási egységárakat.

Sajá tudósításunk.)

Szabadka, szept. 19

Szinte hihetetlen, hogy a mai viszonyok között olcsón jusson világitóanyaghoz az ember, amikor a leghitványabb finomítatlan petróleum ára is legkevesebb 16 korona, a villanyról pedig jobb ha nem is beszélünk, mézesmadzag marad az, amelyet drágán kell megfizetnünk.

A városi hatóságnak már eleve az volt a terve a gázyár üzembe helyezésével, hogy a lakosságot olcsó világító anyaggal látja el. Ez meglehetősen nehéz probléma a mai világban; úgy látszik azonban mégis csak sikerült megvalósítani, amennyiben hosszas kalkuláció után megállapította a kiküldött bizottság a légszusz egységárát, amely hihetetlenül olcsó: 3-4 korona köbméterenként. Ezen egységár azonban csak a főz és világitó

tógázra vonatkozik, még pedig a fűtőgáz köbmétere 3- s a világitógázé 4 korona. Ha most már arányba állítjuk a gáz egységárát a villanyéval, úgy könnyen megállapíthatjuk hogy a gáz 1 korona 20 fillérrel olcsóbb, mint a villanyáram hektóvatija, mely jelenleg 1 korona 50 fillérbe kerül, — ennek megfelelő gázmenyiség ára azonban csak 30 fillér... A közvilágítási árakat még ez ideig nem állapították meg, valószínűleg az régiebben történt.

A gár a mellékterményeket is (nevezetesen a faszenet) értékesíteni fogja. A villanytelep máris nagy mennyiségű faszenet rendelt a gázyártól; úgy látszik az apatini telep mintájára alakítják át az üzemet, ahol már hónapok óta faszennel fejlesztik az áramot.

Hogyan tört ki a bolsevizmus.

A kommunista agitáció Magyarországon 1918. november végén indult meg. Kun Béla, Nánassy György és társaik ugyanis ekkor tértek vissza Oroszországból. A magukkal hozott és bőkezűen szórt orosz pénz ekkamar éreztette hatását; egy kettőre több száz fenyi tábor verődött össze körülöttük és etől fogva nem volt több nyugta Budapesten. A rendőrség kellő figyelemmel kísérte Kunék minden lépését és munkájukról pontosan tájékoztatta a kormányt. Dietz Károly, Budapest akkori rendőrfőkapitánya így mondja el az akkori eseményeket:

Január elején már annyi anyag gyűlt egybe, hogy Kunék azonnali letartóztatását indítványozhattam a kormánynál, a kormány azonban elutasította az indítványt. Ez az erőtlenség és földözés alól való mentesség egyre vakmerőbbé tette a kommunista párt vezéreit. Megkezdődött a vörös terror. A Pesti Hírlap nyomdáját és az Apostol nyomdát szétrombolták s az „Ébredő Magyarok“ gyűlésének szétzavarására készírántókkal felfegyverkezve teljesen váratlanul és önkényesen már hatszáz néper is felvonult Csepelről

és Angyalföldről. A Népszínház utcai vörös tüntetés után aztán végre elrendelte a kormány a főkommunisták letartóztatását. Da Károly Mihály, aki ekkor jött haza Bernből, Kunfi Zsigmond volt közoktatásiügyi miniszternek, a radikális pártnak és a Gallileo-kör tagjainak a befolyására elrendelte, hogy a letartóztatott kommunistákat politikai foglyok gyanánt kell kezelni és a legudvariasabb bánásmódban részesíteni.

Az 5 ezer főt számláló népesség is mind kommunista érzelmű volt és ezek az emberek Pogány József felhívására a katonatanácshoz csatlakoztak. Közben a kormány egészen váratlanul lemondott és a fogságból kiszabadult Kun Bélaék kikiáltották a proletárdiktatúrát. A bolsevizmust tehát egyenesen és kizáróan Károlyi Mihály gróf és tehetetlen kormánya idézték elő, mert a szociáldemokrata párt szélső elemeinek, különösen Pogány Józsefnek és a katonatanácsnak nyomása és befolyása alatt nem tudak és nem mertek a bolsevik mozgalom ellen idejében és a rendőrség által állandóan követelt erővel fellépni.

A fekete kéz.

....

Magyarország még egyra városos idejét éli. A Friedrich kormány hőiesen dacol a zsidóság áskálódásaival szemben, de sajnos, az elvérzett, elszegényedett keresztény magyarságot ismét a zsidók felülkerekedése veszélyezteti. A zsidók, hogy számukra a magyar Kánaánt megmentésük, mindent elkövetnek, hogy a nekik nem megfelelő kormány útjába akadályokat gördítsenek.

A zsidó kéz láthatatlanul megmozdult. A külföldi lapokba fizetett cikkeket helyeznek el, amelyek a Friedrich kormány erőszakosságairól írnak és azt a legfeketébb színben igyekeznek feltüntetni. Létrejöttét újabb államesinynek tüntetik föl, fehérterrorról, zsidóüldözésről beszélnek és azt állítják, hogy a kormány nem a „nép“ akaratából jött létre. A „nép“ alatt természetesen a zsidókat kell érteni.

A magyarországi vidéki zsidó sajtó ezalatt a közvélemény figyelmét folytonos újabb kormányváltásokkal teszi idögessé. Mesterségesen szítják az ellenszenvet a Friedrich-kormány iránt, mint amely nem képes az antant hatalmakat Magyarország ügyének megnyerni.

A vidéki zsidó sajtó már százszor megbuktatta a Friedrich-kormányt és a csak zsidó agyban fogant új miniszter listákat egymásra közlik, természetesen úgy, hogy egypár zsidó politikus nevét is beleveszik, akik nélkül nem tudnak magyar kormányt alakítani. Legtöbbször beszélnék Vázsonyiról, Garamiról, Buchingerről, Szterényiről.

Közben hasábos cikkeket írnak, amelyekben kimutatják, hogy Buchinger a legnemzetibb szocialista és a berni nemzetközi szocialista konferencián is magyar

nemzeti államról beszélt. Garami százezer koronás öszezötötését a kommunista cégvezetőkkel úgy tüntették föl, mintha Garami ezt a kis pénzt a háza oltárára mentette volna meg.

Ezek a piszkos zsidó intrikák kimondhatatlan károkat okoznak és majdnem egyedli okai annak, hogy Magyarországon még mindig nincsen rend. Az álhírekkel különösen a külföld előtt rontják le a kormány tekintélyét, de mindezekkel nem törődnek, csupán az a cél irányítja őket, hogy Magyarországból az előbbi zsidóországot csinálják. A jelekből ítélve — sajnos — a keresztény magyarság nem tudja végképp kiragadni magát a zsidók karmaiból.

Gyáva erre és erőtelen. A legborzasztóbb átok az, hogy a zsidópénznek sok neves keresztény ember rabja lett, akiket a zsidók megvásároltak, hogy hangulatot csináljanak a zsidó érdekeknek. (Ilyen a többi közt Juhász Gyula, a híres költő is.)

Igy dolgozik a zsidó pénz és a zsidó sajtó Magyarországon!

Jegyezzünk tehát!

..

(IV. közlemény.)

A gondolatot az eszme, az eszmét a terv követi. — A felvetett téma iránt az érdeklődés felkelt és már a jegyzés megindulhat. A jegyzőívek immár a gyűjtők kezében vannak. Ha tehát felkeresnek hajlékodon és jegyzésre szólítanak fel, akkor itt az ideje, hogy elveid mellett színt vallj, — hogy megmutasd tetteben mi a meggyőződésed és várhatnánk a szervezkedés apostolai tőled tetteket, melyek értékesek s melyeknek ideje immár nagyon elérkezett, — hogyha kissé nem késő!

Jegyezz annyi, amennyit csak jegyezhetesz! Aki pénzének kamatából kíván élni, az az 5 százalékos kamatot biztosítva látja, mely mincson bankspekuláció veszélyeinek kitéve. Aki szűkösebb viszonyok között él, az részletenkint is fizethet.

Jegyezzünk minél többet!

Jegyezzünk mindnyájan!

Az az öntudatvezessen bennünket, hogy egy nagy műnek megalapozásához, egy nagy vállalatnak megindításához járulunk hozzá, és amellet az emberbaráti érület tényleges, tettekben megnyilvánuló kifejezése is lesz szövetkezetünk, hisz a szegényeken, a kevésebb tehetségek segíteni a szeretet legnemesebb tetteinek egyike: színe, ha a borzasztó kereskedelmi visszaélések letörésével olcsóbb megélhetést biztosítunk embertársainknak, akkor ilyen hőstettet hajtottunk végre.

Csak ne aggódjunk, csak ne töltözzünk, okuljunk a multból; szakemberek, megbízható egyének kezeibe lesz letéve a vállalat, lelkiismeretes szemek örökönek minden munka felett. Csak egyet jelezzen mindenki!

Dr. T. J.

A közegészség és a köztisztaság.

(Saját tudósításunk.) — szept. 19

Két olyan fogalom ez, mely egymással nagyon is összefügg minden más rendezett viszony városban, de a mi szép Szabadkánkban — nem. Tessék csak végigmenni az ugynevezett főutcákon. Található ott minden, ami a köztisztasággal sehogyse függ össze. Élelmiszermaradék, dínnyehéj dögött macska, szennyvíz és főleg por. A por fogalma különösen ismeretes Szabadkán. Utasok mesélik, hogy már távolról feltűnik a szürke felhő, amely Szabadkát állandóan uralja, akár Pestet a köszénfüst. És mindez miért? Mondjuk ki: Mert senkise törődik a város köztisztaságával.

Nem törődik elsősorban a polgár. Kibányja az udvarra, sőt sok esetben az utcára minden szennyépiszkát, hadd büzőlődjön, hadd fertőzze a levegőt és hadd bosszantsa a szomszédját.

Nem törődik az utcaseprő, mert a sóprést csak úgy tartja kifogástalannak, ha minél nagyobb porfelleggel vor fel a járókelők oira alá. Nem törődik maga a hatóság, mert ha törődne, akkor behozatná azt az igazán jó szokást, amit az utóbbi időben annyira lesepült volt városi hatóság vezetett be, — t. i. az utcák locsolását, aminek eszközölésére még erre készült köcsök is állnak rendelkezésre, de hiába.

Nézzünk csak körül a bácskai városokban! Ezeket az elemi köztisztasági szabályokat mindenütt megtartják, csak itt nem, és ját szanak valósággal a város lakóinak az életével, mert ha egy járvány beüt, a pusztulás nem százakra, hanem ezrekre megy és akkor ki lesz a felelős? Ma már sajnós, ott vagyunk, hogy ebben a gazdag és nagy városban, ahol mindenre lehetne pénz, ha egy kissé gondoskodnának róla az arra hivatottak, nincs közeletesség, mert közismert, hogy Szabadka területén újabb nagyon terjed a vérhas, tifusz és egy újabb fertőzőbetegség, a torokfájás és rejtetesen téved az, aki azt hiszi, hogy a város közegészsége kifogástalan.

— **Alászállt a cseh korona értéke.** Laibach. A csehországi pénzügyi helyzet nem valami rózsás. Az államháztartással járó kiadások nagyon is lenyomták a cseh valuta értékét. Az autót nem segíti eléggé anyagilag, ezt ugyan nem is kívánhatják, hiszen mindössze kölcsönig terjedhet az anyagi támogatás. Maholnap oda fejlődik a helyzet, hogy nem lesznek képesek fizetni az állami alkalmazottak ngyrészt, emellett a nagyszámú kulturális intézmény fenntartását sem valószínű, hogy elbirja a kincstár. — Ha megindulna a forgalom, a cseh ipari termékekkel elárasztanak Közép-Európa államait, — bizonyára kedvezőbbre fordulna a helyzet, addig azonban csak tengődik az élet.

HIREK.

Szeretem az ősz,

méla boruját, hervadó lombok sárga koszoruját.

Magamba járva keresem a dalt, mikor az erdő lármája kihalt; mikor a sima út a rengetegbe veszt a tudod, hogy nappalod szelid alkonya ez.

Mikor a falevél, amit kifakasztott a májusi virradat, halotthalványan zaugorodik össze a lábaid alatt.

Vigasztalásodra érkeztek vidáman a fecskék tavasszal, de hogy visszamennek idegen hazába, több van egy panasszal.

Május csak ígért: hiteget a fényvel, hiteget a szóval. Mit bánsja, hogy több lesz napsugarak fogytán egy szomorkodóval!

Szeretem az ősz, telt szőlőgerendjét száraz venyigének, mikor

— **Szabadságoltak két főgimnáziumi tanárt.** A városi tanügyi hatóság Szabó B. István és Loosz István a városi magyar főgimnázium két rendes tanárát, megrongált egészségi állapotukra való tekintettel huzamosabb időre szabadságolta.

— **Kiközbesítik az új cukorjegyeket.** A közlelmzési hivatal főnöke tegnap adta át az új cukorjegyeket a kézbesítői hivatalnak, amely a körönkinti kiközbesítést már ma megkezdte. Minden egyes kerületben a kör kiközbesítők intézik a jegykiadást.

— **Hetenkint egyszer adnak ki illetőségi bizonyítványokat.** Az illetőségi bizonyítványok kiadására egyedül a tanácsülés hivatott. Ezenél fogva az illetőségi felhívja az illetőségi bizonyítványért folyamodók figyelmét, hogy kérvényeiket közvetlenül a heti tanácsülés előtt pár nappal nyújtsák be a főjegyzői hivatalba. — A tanács hetenkint egyszer — tanácsülés napján (szombaton) adja ki ezentúl az illetőségi bizonyítványokat.

— **Lendvay biztos él.** Tegnap városzerte Lendvay János nagyfényi rendőrbiztos halálhírét közölték. Egy nagyfényi gazda terjesztette el a gyilkosság híreit; azt állította ugyanis, hogy a „biztos urat” egy régóta körözött rabló verte agyon. Utóbb azonban megérkezett a hivatalos értesítés Nagy fényről; kiűnt, hogy a biztosnak még egy haja szála sem görbült meg, él és virul a nagyfényi harminak legnagyobb bésatára.

— **Újabb zsidópogromok Oroszországba.** Eszék. Egy idő óta szélesend állt be Oroszországban még a zsidóüldözésről is lemondtak a sovínista moszkoviták, pedig újabb ez volt a legkedvesebb foglalkozásuk. Néhány nap előtt azonban autentikus helyről érkezett hírek igazolják, hogy ismét megkezdődtek a nagy zsidópogromok. Nizsnij Novgorod környékén fejt ki a lakosság legnagyobb tevékenységet a háború alatt meggazdagodott zsidók kiirtását illetőleg. Szükségtelen a rögtönítélő bíróság ítélete; meghozza azt maga a nép, ha kiderül, hogy az illetők a nép vérén bíztak fel. Egy eset elegendő ahhoz, hogy végezzenek a vádlottal. A pogromoknak már több ezer főre mérő áldozata van.

egyre halkul visszhangtalan erdőn fülemüle-ének s hosszú drótutakon azon tanácskozók száz fecske naphosszat:

— Jaj, ez a rezdülés, amit mostan érzünk, jó hirt hoz, vagy rossz-szat? ...

Menjetelek, menjetelek acél szárnyasai a jó Istenkének! hogy ha Embert láttok, csicseregő nótával, dallal köszöntsetek.

Szárnyatok a tenger kéklő rengetegét amíg végigméri, utatokat nem dal, hanem a gyűlölet orkánja kíséri.

Batlehem tájékán keressétek meg az egyszerű kisjászolt, világ-bölcsőjét az Örök Szeretetnek; kétezer év után — ugyan kérdjétek meg — mikor érkezik meg?

— **Levéljárás—levélelakadás.** A mostani nehéz postai viszonyok folytán rettentően lassan járnak a levelek. Egy Szabadkán Szabadkára feladott ajánlott levelet 13 nap alatt kézbesítettek a címzetnek. Ebhez hasonló eset a következő, hogy csak egy példát említsünk: Palánka Dunabócsánytól egy órányira van kocsin. Ha valaki Palánkáról Bócsányra küldik, az nem vasuton küldik, hanem postakocsiról postakocsira rakják a következőképpen: Palánka—Feketefalva—Szépliget—Pavna—Dunabócsány, ahová 8—9 nap múlva ér így a levél. De ez a megyében másutt is így megy.

— **Rablók a kukoricásban.** Freiberg Ele sziváci gazdálkodó tegnap este 9—10 órakörül a napkeleti udvarokban kocsiján 10 zsák krumplit szállított. A kukoricásból három egyén toppant a kocsis elé és a kocsit megállítva, kényszerítették a gazdát, hogy szálljon le kocsijáról. A helyesere után a három rabló elhajtatott a két lóval kocsival és a 10 zsák krumplival. Freiberg gyalog jött be Szabadkára és jelentést tett az esetről a rendőrségen.

— **Tolvaj cseléd.** Angyal Julia panaszt tett a rendőrségen, hogy Kovács Katica nevű bácsfeketehegy-i illetőségű cselédje szólnélkül távozott és a saját ruháin kívül, a panaszos mintegy 1500 korona értékű ruháimut vitte magával. Elfogatására a rendőrség megtette a lépéseket.

— **Grebenac Szvetolik,** a szerb kir. haditörvényszék jegyzője, a kiváló belgrádi ügyvéd — véglegesen szabadságoltatott és Belgrádban nyit ügyvédi irodát. Készséggel jár el bármely ügyben az összes minisztériumoknál, katonai és polgári hatóságoknál.

— **Kovácsszén** érkezett az ipartestületbe.

— **Fogorvosi műtermemet** a főtéri Vermes házba helyeztem át, a Löwy Testvérek áruháza fölötti emeletre. Szegényeknek ingyenes rendelés 8-tól 9-ig. **Dr. Blum László.**

— **Dr. Vécsel Jenő** orvos rendelője nemi betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Terézia-tér 12., Vojnich Piroksa-főle ház. Rendel: d. e. 7—9-ig; d. u. 2-től fél 4-ig és 5—7-ig.

— **Dr. Bihari Lujza** fogorvos rendel Főtéren, Vukovics Gerő útleta fölött (Popovics-főle házban) d. e. 9—12-ig, délután 3—5-ig

MOZI.

A Lifka-Mozi műsorából:

Leányasszony. Vadregényes tájak mesébe illő tengeri részletek keretében játszódik le egy lezülött észentri vergődő életének megkapó regénye. A züllött ember bűneit gyönyörű fiatal leánya is megsínyli ki hosszas kálvária után mégis megtalálja a boldogságát. Embori sorsok szomorú vergődése és boldogulásuk meghatározó romantikája perreg le előttünk. Az érdekes történetet érdekes jelenetek, lírikus részletek egész sorozata teszi színessé. A darab főszereplője Hollay Kamilla, Turán Gusztáv és Dán Norbert. A Lifka mozi esütörtöktől vasárnapig hozza színe a nagyszabású szindarabot

Elégedetlenkednek

a bolgárok.

Zágráb, szept. 18. Egész Bulgáriában, főképpen azonban Szóliában igen nagy az elkeseredés az előzetes béke miatt. Főleg az szurt szemet a bolgároknak, hogy a békepontok értelmében a törökök a vesztett háború után még inkább megvetetik a lábukat Európában, mint azelőtt, hiszen csaknem egész Tráciát nekik ítélte az antánt, holott ha már arról van szó, hogy területi veszteségekkel sújtásák őket, akkor a törökök éppen úgy megérdemlik, mint ők, mivel mindkét állam a központi hatalmak szövetségese volt. Főleg azért elégedetlenkedik leginkább a bolgarság, mivel a szóban forgó terület lakosságának jelentékeny százaléka bolgár; amit óriási véráldozatokkal nyertek meg a Balkán-háborúban, azt most elveszítik.

Jó keresetre lehetnek szert azok a 16 évnél idősebb, nehezebb munkára alkalmatlan lányok, asszonyok, idősebb férfiak, kik hírlepelárusításra vállalkoznak. Minden délután könnyű szerrel 20—30 koronát szerezhetnek ez által. Ujságárusításra jelentkezni lehet mindennap a Szent Antal-nyomdában, a Kath. Legényegylet udvarán IV. Rákóczi-utca 20.

Mezőgazdasági Gépgyár és Vasöntöde Részv. Társaság
Szabadka, Majsai-ut.

Sürgönyeim: Ferrum.
Városi műhely Ódor u.
Postafiók száma: 1.
Telefon szám: 8-40.

KAPHATÓK:
szijtárcsák
— minden nagyságban. —

DRÓT

és lemezek
különböző vastagságban. —

**Előnyös NAGYBANI
ÁRAKON KAPHATÓ**

a szabadkai

Klotildgyár gyártmány

Magcsavazó-szer
Vasgálicz
Kénsav
Saletromsav
továbbá

Kéklő I-a fél kg-osüvegekben
Marószóda lukováci
Kátrányos papír
Keményítő darabos 70 kgr-os
ládákban
Kocsikenőcs szavatolt kátránymentes

Gépolaj VI. számú
Hengerolaj I-a tulhevített
üzemekhez
Karbid 60 kg-os hordókban
Burgonyakeményítő-
liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Kénlap I-a olasz kénből.
Szegedi paprika olom-
záról
Gyeriya

Tea I-a beylan
Fahéj
Pipere szappan I-a
minőség
Puder gyógyszerészek részére
belistyei olom zárolt
80% Vegytiszta eczetsav
ballorokban

TRAFIKANT-nál
Füzfas-utca 308. Telefon 4-65 sz.

Malusev-iroda hirdetései.

BUTOROK vannak kezalul eladók teljesen jó karban és tiszták 501

HÁZ eladó törlesztésre és azonnal átvehető 25 és 30 000 kor.-ért. 492

FÜSZER, rőfös, rövidáru álványok mérlegek és pulók eladók 491

BUTOROZOTT szobák. vannak kiadók. M

HASZONBÉRBEADÓ 80 láné föld kedvező feltételek mellett okt. 1 ére 478

PALICS FÜDŐN lakások vannak kiadók. 477
VENDÉGLŐNEK megfelelő üzlethelyiség a Főtéren 4 évi szerződéssel átadé. 490

HADIKÖLCSÖNKÖTVÉNYT keresek megvételre M

GYAKORNOK felvétetik jó fizetéssel 959

SZERB kérvények megírását elvállalom.

PÉNZKÖLCSÖNT házra, szőlőre és földre valamint megfelelő kézitárgyra közvetitek.

FEHERHÁTU bankjegyeket és II kiadásuak becseselését közve titem.

Fordításokat magyarul szerbre jutányosan eszszóltom M

IRNOKUT felveszek 16-18 évest azonnali belépésre. Lehet kisasszony is. M

MALMOT keresek megvételre esetleg társai negyek szakember megfelelő tőkével.

HENTES üzlet eladó teljes be rendezéssel jókarban

LAKÁS butorozva konyhasználattal szonnalra kiadó. 499

SAROKHÁZ, mely vendéglőnek megfelelő nagy telekkel eladó 90000, kor. 497

Férfi és női gyapjúkelmék, selymek, bélésárúk nagy választékban

nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban
Strassernál
IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

Szörmeáruházmegnyitás!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy szeptember közepén szörmezületem megnyitom

Eötvös-utca 60, Zöldérgpiac,
ahol mindenféle szörmet raktáron tartok és mindennemű javítást elvállalok.

Hosszú külföldi tapasztalataim
abba a kellemes helyzetbe jutattak, hogy a legkényesebb ízlést is kielégíthetem és minden törekvésem célirányul, hogy a tisztel közönséget szolid árak mellett pontosan és szakemberen kiszolgáljam, miért is a nagyérdemű közönség sz. pártfogását kérem.

Goldstein Antal szücszmester.

Szavatolt tiszta 80 % fehér
eczetsav
Diana és Brázal
sósborsszesz
Valódi Dupay-féle
magcsavazó-szer
buza pác
eredeti csomagolásban.
Külföldi anyagárúk
valamint az összes
fűszer és festékárúk
Klein Géza
nagykereskedő cégnél Szabadka

FUVAROZÁST
helyben és vidékre elvállal:
BERE és TÁRSA
Miklós-u 42. — Telefon 305.
Szavatolt valódi 80 százalékos
eczetsav
télre való uborka és paprika eltevésre leg
eceteszenec
Dupuy-féle **buzapác**
nagyobb mennyiségben előnyösen kapható **NOJSEK GÉZA** fűszerkereskedő cégnél Szabadkán. Telefon 2 22

APRÓ HIRDETÉSEK.

ELADÓ egy teljesen új 42 es számú fekete scheckró férfi cipő. Bővebbet a kiadóhivatal.

JÓ házból való leány vagy idősebb asszony kisebb családdal azonnalra felvétetik. Cím a kiadóban.

JÓKARBAN levő boros hordók eladók. Megtekinthetők: Sefosics Lajos asztalosnál. 2294-1

MULT hét Pénteken egy kulcsosomó vasuti állomás körül elvesztett Cím a kiadóban. 2293-2

GYERMEKTELEN házaspár házmasternek kerestek. IV. kör. Balogh-u. 593 2296-2

EGY jókarban levő használt fürdőszék sürgősen megvételre kerestetik Cím a kiadóban.

FÖLD kukoricatermésrel vagy termés külön is eladó. Dr. Blum László. Főtéren. 2298-2

25 MÉTER horgonyozott tetőcsatorra és egy klozet eladó. Cím a kiadóban.

ŐSZIKABÁT eladó

ELADÓ egy 30 hektóterés kád Tudakozódni lehet I. kör Danjanich u. 145 sz. 2215-

Eladó a halasi szőlőkben a 111-es számú őrházzal szemben 16 és fél kaza szőlő, 12 kapa beültetett szőlő 4 és fél kapa üres. Bővebbet a tulajdonosnál a szőlőkben. 2284-4

CIPESZ egédet, férfi raktári munkára azonnal felveszik Gőnci József III, Illés-u. 595. Ugyanott tanonc is felvétetik. 2288-2

ELADÓ egy finom fekete Ferrer József kabát és egy fekete zsaket kabát Lónárt szabónál VIII., Majsai ut 156 földszint (Prokesch ház (füőházzal szemben) 2281-1

MAGANTANULÓKAT és privátorákat elemi és polgári iskolákból jutányosan elvállal. Cím a kiadóban. 2279-3

BOROSHORDÓK újak és használtak, kicsiben és nagyban eladók Schmidt vendéglősnő Bácsfeketehegyen. 2271-6

HIVATALNOK gabona szakmából (volt diszponens) magyar-német levelező azonnalra állást keres. Átvételekre is utazik. Cím a kiadóban. 2275-2

ELEGÁNS, antik, aranyozott consul szalontükör eladó. Cím a kiadóban. 2280-3

Túzifa

főlvágását motorral házaknál újból megkezdtem.
VI., Gréezy u. 152.
Német Pál

Nyomtatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán.